

Pfv.II.22.093/2008/11.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága az ügyvéd által képviselt felperesnek az ügyvéd által képviselt alperes ellen tulajdonjog megállapítása iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 36.P.85.502/2002. szám alatt megindított és a Fővárosi Bíróság által 45.Pf.634.722/2008/3. szám alatt befejezett perében a felperes által 102. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az elsőfokú bíróság útján megkeresni rendeli a R. Körzeti Földhivatalt, hogy a K. belterület alatt bejegyzett ingatlan tekintetében 67.956/2008.12.15. szám alatt feljegyzett felülvizsgálati eljárás tényét törölje.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 60.000 (hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget és külön felhívásra az államnak 142.950 (egyszáznegyvenkettőezer-kilencszázötven) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

1982-től 1997-ig a felek élettársak voltak. Az élettársi kapcsolat csaknem legelejétől és folyamatosan az alperes külföldön végzett munkát. Nem vitás, hogy külföldi munkavégzésére tekintettel a felperesnél jobban keresett, hiszen alapfizetése mellett kiküldetési illetményt is kapott. Az alperes külföldi munkavégzéséből adódott a felek együttélésének az a sajátossága, hogy csak a hétvégeket, ünnepeket, szabadságukat tölthették együtt Magyarországon vagy külföldön. Ilyenkor az ott lakó viselte az együttlét költségeit, míg az odautazó ahhoz otthonról hozott termékekkel természetben járult hozzá. A különélésből is adódóan a felek a keresményeiket külön kezelték és csak esetenként vegyítették. Az alperesnek külföldön és Magyarországon is volt bankszámlája. A Magyarországon, az OTP Rt-nél vezetett bankszámlához a felperes társkártyával rendelkezett.

Az alperes különvagyonra volt szülei lakóhelyén, K. egy telek. Ezen a felek 1988-tól kezdve építkeztek. Az építkezéshez a felperes hitelt vett igénybe, amelyet már visszafizetett. A ház építéskor, hétvégeken, ott a felperes fizikai munkát végzett. 1988. július 17-én a szerződés szerint 400.000 forint eladási árért a felperes értékesítette sz-i különvagyonai ingatlanát. Korábbi munkahelyén,

1991. februárjától 1994. februárjáig MATÁV vagyonjegyeket vásárolt 370.000 forint értékben. Utóbb ezeket részvényre váltotta és azt 1994. április 14-én kézhez kapott 2.323.600 forintért elidegenítette. 1996. szeptemberétől a felperes részvényeket is jegyzett, összesen 78 db-ot. Fizetéséből ezek ellenértékét levonták.

1997. május 5-én egymás között egyenlő arányban a felek megvásárolták a B., Sz. utca alatti öröklakást 1.910.000 forint vételárért. 1998. augusztus 28-án pedig a felperes megvásárolta a B., F. út alatti lakását 3.600.000 forintért.

A felperes keresetében a B., Sz. utcai és az ingatlan-nyilvántartásba hrsz. alatt bejegyzett ingatlanra a bejegyzéstől eltérően teljes egészében a saját tulajdona megállapítását kérte. A K. hrsz. alatti, az alperes tulajdonaként bejegyzett ingatlanra pedig annak megállapítását, hogy az 10/28 hányadban az ő tulajdonát képezi. A felperestől 700.000 forint tőke és járulékai megtérítésére is igényt tartott. A k-i ingatlan tekintetében a kereseti követelését arra alapozta, hogy 500.000 forint, az ingatlana eladási árából származó különvagyonát fektette be az építkezésbe.

Az alperes ellenkérelme a felperesi kereset elutasítására irányult és tagadta a felperes által állított különvagyonni ráfordításokat.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a K.hrsz. alatti ingatlanra élettársi közös vagyon jogcímén 425/1000 hányadban a felperes tulajdonjogát megállapította. A R. Földhivatalt megkereste a megállapítottnak megfelelő tulajdoni hányad bejegyzésére. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. A felperest kötelezte az állam javára 99.000 forint le nem rótt kereseti illeték megfizetésére, az alperest pedig ugyanezen a jogcímen és ugyancsak az államnak 543.100 forint illeték megfizetésére. A felperes javára az alperestől 15 nap alatt 552.644 forint perköltséget ügyvédi munkadíjként és 103.160 forintot szakértői díjként ítélt meg.

Az ítélet indokolásában a k-i ingatlan tekintetében megállapította, hogy a felek 1982-től 1997-ig élettársi vagyonközösség keretei között gazdálkodtak. Azt is megállapította, hogy a k-i ingatlan telke az alperes különvagyonra volt. Miután azonban az alperes az együttélés idejére a jövedelmét megfelelően nem igazolta, így az építkezésre az élettársak 50-50%-os, azonos arányú hozzájárulását kellett vélelmezni, attól függetlenül, hogy az alperes jövedelme nyilván magasabb volt, mint a felperesé. Rámutatott, hogy a teljes együttélés időszakára kell a szerzési arányt bizonyítani és felderíteni. Így a felek tényleges ráfordítása mind a részvényekre, mind az öröklakásra, mind K-ra közömbös. A F. úti ingatlannal

kapcsolatban megállapította, hogy azt a felperes az életközösség megszűnése után szerezte, 200.000 forintot pedig adott a felperes az alperesnek, de az a részvénycsomag élettársi közös vagyonhoz tartozó részének az értéke volt. Így azt majd a felek közötti teljes elszámolás keretében, az élettársi közös vagyon megosztásakor kell elszámolni.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett. Elsődlegesen a kereset teljes elutasítását kérte, másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését indítványozta. Ezen indítványa tekintetében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 7. § (2) bekezdésében és a 8. § (1) bekezdésében írt kötelezettségét elmulasztotta.

A másodfokú bíróság ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette. A fellebbezett részét megváltoztatta és a felperes keresetét a k-i ingatlan tekintetében elutasította. A pertárgyértéket 4.182.609 forintban állapította meg. Mellőzte az alperes per- és illeték viselési kötelezettségét, míg a felperest az állam javára 251.000. forint le nem rótt illeték külön felhívásra történő megfizetésére kötelezte és az alperes javára 15 nap alatt teljesítendő 209.130 forint elsőfokú perköltségben marasztalta. A felperest az alperes javára 15 nap alatt 60.000 forint másodfokú perköltség, és külön felhívásra az állam részére 143.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte.

Ítéletének indokolása szerint a felperes különvagyoni sz-i ingatlanának az eladási ára 400.000 forint volt. Ennek felhasználására a felperes különféle előadásokat tett. A tanúknak csak a felperestől szerzett és eltérő tudomása volt a felperesi különvagyonról. Így pl. M. K. 300.000 forint felperesi örökség felhasználásáról számolt be közvetett értesülései alapján. Ilyen eltérő adatok mellett az alperes által tagadott különvagyoni ráfordítás nem nyert bizonyítást.

A fellebbezési eljárásban kiegészült peradatok szerint az alperesnek csak kiküldetési illetményből 1983-tól 1985-ig évente 209.000 forint volt az évi jövedelme, 1986-ban 736.000 forint, 1986. és 1987. években évi 348.000 forint, míg 1987-től 1991-ig 876.000 forint évente. Emellett Magyarországon az alapfizetését is megkapta. Kiemelte a másodfokú bíróság, hogy a felperes csakis különvagyoni ráfordítása miatt kért tulajdoni hányadot az alperes nevében bejegyzett ingatlanból. Nem állított közös gazdálkodás eredményekénti ráfordítást. Erre figyelemmel a jogerős ítélet szerint csak az volt vizsgálható, hogy a kérdéses ingatlanra a felek a különvagyonaikat fordították-e. Miután azonban a felperesi különvagyoni ráfordítás a Pp. 164. §-a szerint nem állapítható meg, ezért a felperes keresetét el kellett utasítani.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte és az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását új eljárásra. Jogszabálysértésként a Ptk. 578/G. §-ának, a Pp. 164. §-ának és 215. §-ának a megsértésére hivatkozott.

Felülvizsgálati kérelmének indokolása a törvény helyes értelmezése szerint nem egyes vagyontárgyakra, hanem a közös vagyoni vélelemhez képest kell a különvagyonot bizonyítani. Ha az alperes a különvagyon védekezését nem bizonyította, a közös vagyoni vélelem és a felperesi résztulajdonjog megáll akkor is, ha a felperes sem bizonyította az ő különvagyoni ráfordítását. A kereseti kérelem elbírálásakor nincs jogcímhez kötöttség, egyébként is a felperes a kereset alapjaként a Ptk. 578/G. §-ára hivatkozott.

Az eljárási szabályok, illetőleg a bizonyítás körében kifogásolta, hogy miután az alperes nem bizonyított különvagyonot és a felperes különvagyoni ráfordítását sem találta a jogerős ítélet bizonyítottnak, azt nem állapíthatta volna meg, hogy a k-i ingatlanra csak különvagyonot fordítottak a felek és erre alapozottan a felperes keresetét nem utasíthatta volna el. A Pp. 215. §-ának a megsértését pedig azzal indokolta, hogy nem kizárólag különvagyon igényt érvényesített a felperes, hanem élettársi vagyoni igényt terjesztett elő.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult. Megítélése szerint a felperes jogi érvei kiragadottak. A közös tulajdoni vélelem élettársak esetén a szerzési arányhoz és nem a közös szerzéshez fűződik. Utóbbi esetben ugyanis az élettársi közös vagyonhoz fűződő vélelem azonos lenne a házassági vagyoni vélelemmel. A jogerős ítélet egyébként sem tényként állapította meg a különvagyonokból való szerzést, hanem a felek előadása idézésével. A felperes tényként hivatkozott az 500.000 forint különvagyoni ráfordítására és ez nem bizonyosodott be. Közös tulajdon megállapításának csak a közreműködés arányában van helye. Hivatkozott arra is, hogy közjegyző által hitelesített okiratba foglaltan a felperes „lemondott” a k-i ingatlannal kapcsolatos igényéről és ez áttételesen az ő különvagyon elismerését jelenti. Ennek megállapítása történhet a Pp. 275. § (1) bekezdésében foglaltak sérelme nélkül a Legfelsőbb Bíróság által is, hiszen a vonatkozó bizonyíték az iratok között csatolva van.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes az általa hivatkozott jogszabálysértések jogi indokaiként a Pp. 164. §-a, 215. §-a és a Ptk. 578/G. §-a téves

értelmezésével, valamint a Pp. 121. §-ában foglaltak figyelmen kívül hagyásával érvelt.

A Pp. 121. § (1) bekezdésének c) pontja alapján a keresetlevélben - egyebek mellett - fel kell tüntetni az érvényesíteni kívánt jogot, az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak az előadásával. Ez a kötelezettség a keresetlevélnek jogi képviselő általi benyújtása esetén olyan súlyú, hogy hiánya a Pp. 130. § (1) bekezdés i) pontja alapján a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításához vezet.

A keresetlevél kötelező tartalmának a fenti köréből az érvényesített jog nem azonos fogalom a jogcímmel. Az utóbbi az igényelt jognál szűkebb körű, többnyire csak egy meghatározott jogszabályhely szerinti hivatkozás. Így önmagában a jogcím téves megjelölése, illetőleg az a tény, hogy a bíróság a felperes által igényelt jogot az általa megjelölt jogcímen ugyan nem, de az általa előadott és bizonyított tényállás alapján megvalósultnak ítélt, a kereset elutasításához még nem vezethet. A Pp. 215. §-ában megjelölt kérelemhez kötöttség elve ennek megfelelően a jogcímre ugyan valóban nem terjed ki, de vonatkozik az érvényesített jogra és az annak alapjaként előadott tényállásra is. Mindezt a perbeli ügyre vonatkoztatva megállapítható, hogy jogilag a felperes valóban a Ptk. 578/G. §-ára, az élettársi közös vagyona is hivatkozással, ám tényként nem a közös gazdálkodás körébeni hozzájárulása miatt, hanem kifejezetten és következetesen az egész per során (mind az első-, mind a másodfokú eljárásban) az ő különvagyonai, az élettársi együttéléstől, a közös gazdálkodástól független forrású pénzbeni ráfordítása eredményeként kért az alperes tulajdonaként bejegyzett ingatlanból - az állított pénzbeni hozzájárulásának megfelelő - tulajdoni hányadot. A tulajdoni igényét - a tényállást illetően - nem az élettársi kapcsolatra és az emiatti a szerzési arányra és közreműködésére, hanem az ettől mintegy független, „saját” pénze ráfordítására alapozta. Ilyen körülmények között pedig a jogerős ítélet sem a kérelemhez kötöttség Pp. 215. §-a szerinti elvét, sem az élettársi együttélés alatti szerzésre vonatkozó közös tulajdon szabályait, sem pedig ez utóbbiakhoz fűződő és irányadó vélelmet, továbbá a bizonyítás általános és Pp. 164. §-ában foglalt szabályát nem sértette meg, amikor az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét megváltoztatta, és a felperes keresetét az alperes nevén nyilvántartott ingatlanra vonatkozó résztulajdoni igénye tekintetében (is) elutasította.

A Pp. 215. §-ában foglalt korlát ugyanis, bár magára a jogcímre nem vonatkozik, de vonatkozik a kereset alapjaként előadott a tényállásra (BH 2007/4/122. szám alatt közzétett eseti döntés). A felperes pedig éppen maga volt az, aki a felülvizsgálati kérelmében írt és a felülvizsgálati eljárásban alkalmazni kért, az élettársi együttélés alatt elért vagyongyarapodáshoz fűződő, általános

vélelemtől eltérő ténybeli okokból és attól eltérő módon érvényesített tulajdoni igényt. Nem a Ptk. 578/G. §-ában írt törvényi tényállás megvalósulása miatt, hanem - az élettársi együttélés alatti vagyongyarapodásból kiemelve egyes vagyontárgyakat -, az alperes különvagyoni telkére történt ráépítésből annak kiadásaihoz való különvagyoni hozzájárulására hivatkozással (és a szerint) kérte résztulajdona megállapítását. Ez a vonatkozó felperesi állítás azonban az általa a felülvizsgálati kérelmében már nem is vitatott jogerős ítéleti mérlegelés szerint nem nyert bizonyítást. A bizonyítékok jogerős ítéleti mérlegelése a Pp. 270. § (2) bekezdéséből, továbbá a 275. § (3) bekezdéséből következő felülmérlegelési tilalom folytán a Legfelsőbb Bíróságot egyébként is köti.

Ezért, függetlenül attól, hogy a felperesi követeléssel szemben védekező alperes az építkezésnek az ő különvagyonából való teljes fedezését nem bizonyította, az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással lévő eljárási szabályt - így a Pp. 164. §-át - a jogerős ítélet nem sértette meg a K. alatti ingatlannal kapcsolatos 10/28 résztulajdoni különvagyoni felperesi követelés elutasításakor. Ezáltal a másodfokú bíróság jogerősen és a Pp. 229. § (1) bekezdése szerinti anyagi jogerőt eredményezve nem „az alperes különvagyonát állapította meg”, hanem a felperes különvagyoni igényét utasította el. A felperes által hivatkozott ellentmondás tehát a jogerős ítéletben nem áll fenn. Megjegyzendő azonban az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében foglaltakkal kapcsolatban, hogy a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül. Ilyen körülmények között az alperesi különvagyon megállapítására vonatkozó ellenkérelemben foglalt igény előterjesztésére és az annak alátámasztására csatolt bizonyíték értékelésére nem volt lehetőség.

A kifejtetteknek megfelelően ezért a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (2) bekezdésében írt keretek között a jogerős ítéletet felülvizsgálva, azt a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárás költségeiről a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. §-ában foglaltakra is tekintettel a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott.

A le nem rótt illeték viseléséről a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986./VI.26./ IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése szerint rendelkezett.

Budapest, 2009. szeptember 29.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő